

Υπόθεση C-76/21

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

8 Φεβρουαρίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Verwaltungsgericht Berlin (Γερμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

20 Ιανουαρίου 2021

Προσφεύγουσα:

Wacker Chemie AG

Καθής:

Bundesrepublik Deutschland, vertreten durch das
Umweltbundesamt, Deutsche Emissionshandelsstelle

[παραλειπόμενα]

VERWALTUNGSGERICHT BERLIN

ΔΙΑΤΑΞΗ

Στη διοικητική διαφορά μεταξύ

Wacker Chemie AG,

[παραλειπόμενα] Μόναχο,

προσφεύγουσας,

[παραλειπόμενα]

κατά

Bundesrepublik Deutschland (Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας),

εκπροσωπούμενης από την Umweltbundesamt (Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Περιβάλλοντος)

[παραλειπόμενα]

Deutsche Emissionshandelsstelle (γερμανική υπηρεσία εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών),

[παραλειπόμενα] Βερολίνο,

καθής,

το 26ο τμήμα του Verwaltungsgericht Berlin (διοικητικού πρωτοδικείου Βερολίνου, Γερμανία)

[παραλειπόμενα]

εξέδωσε στις 20 Ιανουαρίου 2021 την ακόλουθη διάταξη:

Με διάταξη της 27ης Νοεμβρίου 2020 αναστάλη η διαδικασία προκειμένου να υποβληθούν στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα ακόλουθα ερωτήματα για την έκδοση προδικαστικής απόφασης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ: **[σελ. 2 του πρωτοτύπου]**1.

1. Έχει ο ορισμός της επεκτάσεως της παραγωγικής ικανότητας στις κατευθυντήριες γραμμές για ορισμένα μέτρα κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου (ΕΕ 2012 C 158, σ. 4, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές ΣΕΔΕ), κατά τον οποίο η εγκατάσταση μπορεί να λειτουργεί με παραγωγική ικανότητα τουλάχιστον 10 % υψηλότερη από την αρχική εγκατεστημένη παραγωγική ικανότητα της εγκαταστάσεως πριν από τη μεταβολή, τούτο δε προκύπτει από επένδυση υλικού κεφαλαίου (ή από μια σειρά επαυξητικών επενδύσεων υλικού κεφαλαίου) την έννοια
 - α. ότι κρίσιμη είναι η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της επενδύσεως υλικού κεφαλαίου και της επεκτάσεως της τεχνικώς και νομικώς μέγιστης δυνατής παραγωγικής ικανότητας ή
 - β. ότι, σύμφωνα με το άρθρο 3, στοιχεία θ' και ιβ', της αποφάσεως 2011/278/ΕΕ της Επιτροπής, της 27ης Απριλίου 2011, κρίσιμη είναι η σύγκριση με τον μέσο όρο των δύο υψηλότερων μηνιαίων όγκων παραγωγής κατά το πρώτο εξάμηνο μετά από τις αλλαγές στη λειτουργία;
2. Στην περίπτωση που ισχύει το υπό στοιχείο β' σκέλος του πρώτου ερωτήματος: Έχει το άρθρο 3, στοιχείο θ', της αποφάσεως 2011/278/ΕΕ της Επιτροπής, της 27ης Απριλίου 2011, την έννοια ότι δεν είναι κρίσιμο το μέγεθος της επεκτάσεως της τεχνικώς και

νομικώς μέγιστης δυνατής παραγωγικής ικανότητας, αλλά μόνον οι μέσες τιμές σύμφωνα με το άρθρο 3, στοιχείο ιβ', της αποφάσεως 2011/278, ανεξάρτητα από το εάν και σε ποια έκταση αυτές προκύπτουν από την πραγματοποιηθείσα υλική μεταβολή ή από αυξημένη χρήση της παραγωγικής ικανότητας;

3. Πρέπει η έννοια της αρχικής εγκαταστημένης παραγωγικής ικανότητας στο παράρτημα I των κατευθυντηρίων γραμμών ΣΕΔΕ να ερμηνεύεται σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 3, της αποφάσεως 2011/278/ΕΕ;
4. Έχει η απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων κατά κοινοποιηθέντος καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων την έννοια ότι
 - α. με τον τρόπο αυτό διαπιστώνεται συνολικά η συμβατότητα του εθνικού καθεστώτος με τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις, ακόμη και σε σχέση με περαιτέρω παραπομπές που περιλαμβάνονται στο εθνικό καθεστώς κρατικών ενισχύσεων σε άλλες διατάξεις του εθνικού δικαίου ή
 - β. ότι το εθνικό καθεστώς ενισχύσεων και οι λοιπές διατάξεις του εθνικού δικαίου πρέπει να ερμηνεύονται κατά τρόπο ώστε να είναι κατ' αποτέλεσμα σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις;
5. Στην περίπτωση που ισχύει το υπό στοιχείο α' σκέλος του τέταρτου ερωτήματος: Έχει η απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων κατά κοινοποιηθέντος καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων δεσμευτική ισχύ για το εθνικό δικαστήριο όσον αφορά τη διαπιστωθείσα συμβατότητα με τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις;
6. Δεσμεύουν οι κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις το κράτος μέλος κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του εγκεκριμένου καθεστώτος ενισχύσεων για τον λόγο ότι η Επιτροπή τις έχει λάβει υπόψη της σε απόφαση για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων κατά κοινοποιηθέντος καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων και έχει ελέγξει τη συμβατότητα των κοινοποιηθεισών ενισχύσεων βάσει των εν λόγω κατευθυντηρίων γραμμών;
7. Έχει το άρθρο 10α, παράγραφος 6, της οδηγίας 2003/87/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/410, το οποίο προβλέπει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να θεσπίσουν χρηματοδοτικά μέτρα για την αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους εκπομπών CO₂ σημασία για την ερμηνεία του σημείου 5 των κατευθυντηρίων γραμμών ΣΕΔΕ, κατά το οποίο οι ενισχύσεις πρέπει να περιορίζονται στο ελάχιστο που

απαιτείται για την επίτευξη της επιδιωκόμενης προστασίας του περιβάλλοντος; [σελ. 3 του πρωτοτύπου]

Σκεπτικό

I.

- 1 Τα προδικαστικά ερωτήματα ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς σχετικής με τη χορήγηση κρατικής ενισχύσεως για την αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους εκπομπών CO₂.
- 2 Η προσφεύγουσα παράγει πυρίτιο υψηλής καθαρότητας. Κατά τα έτη 2014 και 2015 προέβη σε τεχνικές μεταβολές ως προς την ηλεκτροδότηση σε μια από τις εγκαταστάσεις παραγωγής της δια της τοποθέτησεως διαφόρων νέων κατασκευαστικών στοιχείων στα θερμαντικά στοιχεία που χρησιμοποιεί κατά την επονομαζόμενη μετατροπή, τη διαδικασία κατά την οποία μέσω της θερμάνσεως προκύπτει από το τετραχλωροπυρίτιο η απαραίτητη για τον διαχωρισμό του πυριτίου πρώτη ύλη τριχλωροσιλάνιο. Προς τούτο, πραγματοποίησε επενδύσεις άνω των 2 εκατομμυρίων ευρώ. Μετά την ως άνω μεταβολή, η λειτουργία των θερμαντικών στοιχείων είναι πλέον παράλληλη και όχι σε σειρά, ως εκ τούτου κάποια θερμαντικά στοιχεία μπορούν να τεθούν σε λειτουργία χωριστά και σε περίπτωση διακοπής λόγω βλάβης γειώσεως να τεθούν χωριστά εκτός λειτουργίας. Με τον τρόπο αυτό αποτρέπεται η διακοπή της λειτουργίας του μετατροπέα στο σύνολό του, η οποία θα ήταν σε διαφορετική περίπτωση αναπόφευκτη, γεγονός που επιτρέπει την αύξηση των ωρών λειτουργίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της προσφεύγουσας, με τον τρόπο αυτό υπολογίστηκε ότι επιτεύχθηκε αύξηση της αποδόσεως των εγκαταστάσεων διαχωρισμού κατά 1.050 τόνους πολυπυριτίου.
- 3 Στις 22 Μαΐου 2017 η προσφεύγουσα υπέβαλε αίτηση στην Deutsche Emissionshandelsstelle –(γερμανική υπηρεσία εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών, στο εξής: DEHSt)– της Umweltbundesamt (Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος, Γερμανία) για κρατική ενίσχυση προς αντιστάθμιση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος για το λογιστικό έτος 2016 συμπεριλαμβάνοντας επέκταση της παραγωγικής ικανότητας για τις τρεις εγκαταστάσεις διαχωρισμού Poly 4, 6 και 7. Με απόφαση της 1ης Δεκεμβρίου 2017 η DEHSt της χορήγησε ενίσχυση ύψους 14.902.385,43 ευρώ και απέρριψε κατά τα λοιπά την αίτηση ως προς την επικαλούμενη επέκταση της παραγωγικής ικανότητας. Κατά την ως άνω υπηρεσία, η αύξηση της χρήσεως της παραγωγικής ικανότητας δεν συνιστά επέκταση της παραγωγικής ικανότητας. Η διοικητική ένσταση που υπέβαλε η προσφεύγουσα απορρίφθηκε από την DEHSt με απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2018, διότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε την αναγκαία αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της υλικής μεταβολής και της μεταβολής της παραγωγικής ικανότητας. Με την ασκηθείσα στις 24 Δεκεμβρίου 2018 προσφυγή της ενώπιον του Verwaltungsgericht (διοικητικού πρωτοδικείου) η προσφεύγουσα εμμένει στο αίτημά της. Ισχυρίζεται ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την επέκταση της παραγωγικής ικανότητας. Η παραγωγή των εν λόγω τριών εγκαταστάσεων ήταν

πράγματι μεγαλύτερη κατά 3.087 τόνους το 2016 και, επομένως, μεγαλύτερη κατά περισσότερο από 10 % από την παραγωγή κατά την κρίσιμη περίοδο. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 27ης Νοεμβρίου 2020, το αιτούν δικαστήριο εξέτασε την υπόθεση ως προς τα πραγματικά και νομικά ζητήματα παρισταμένων των διαδίκων και ανέστειλε την περαιτέρω εκδίκαση της διαφοράς προκειμένου να εφαρμοστεί η διαδικασία για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως. [σελ. 4 του πρωτοτύπου]

- 4 Η διαφορά υποβάλλεται στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυνάμει του άρθρου 267, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως. Τα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν το νομικό πλαίσιο της Ένωσης που διέπει τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων για την αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους εκπομπών CO₂. Κρίσιμες για την επίλυση της διαφοράς είναι ιδίως οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης σχετικά με το κατά πόσον υφίσταται επέκταση της παραγωγικής ικανότητας των επίμαχων εγκαταστάσεων.
- 5 1. Στο εθνικό δίκαιο δεν υφίσταται νομική βάση που να θεμελιώνει δικαίωμα για τη χορήγηση της ενισχύσεως. Η ενίσχυση βασίζεται στις «κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις σε επιχειρήσεις τομέων και υποτομέων που αναμένεται να εκτεθούν σε σημαντικό κίνδυνο διαρροής άνθρακα, λόγω του κόστους δικαιωμάτων του ΣΕΔΕ της ΕΕ που μετακυλιέται στις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας (ενισχύσεις για έμμεσο κόστος εκπομπών CO₂)» όπως ίσχυαν στις 23 Ιουλίου 2013 –(στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις)–. Η ίδια η καθής έχει δεσμευτεί σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, μέσω της διοικητικής της πρακτικής, να χορηγεί ενισχύσεις όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις των κατευθυντήριων γραμμών.
- 6 Το σημείο 5.2.4 στοιχείο α) των κατευθυντήριων γραμμών για τις ενισχύσεις προβλέπει τα ακόλουθα:
- «Σε περίπτωση σημαντικής επεκτάσεως της παραγωγικής ικανότητας εγκαταστάσεως μεταξύ των ετών 2013 και 2020, ο όγκος της βασικής παραγωγής αυξάνεται αναλογικά με την αντίστοιχη επέκταση της παραγωγικής ικανότητας από το λογιστικό έτος που έπεται της επεκτάσεως της παραγωγικής ικανότητας. Για τον καθορισμό των προϋποθέσεων σημαντικής επεκτάσεως της παραγωγικής ικανότητας εφαρμόζεται ανάλογα το άρθρο 2, σημείο 24, στοιχεία a και b, περίπτωση aa, της Zuverteilungsverordnung 2020 (κανονιστικής πράξεως κατανομής δικαιωμάτων 2020) της 26ης Σεπτεμβρίου 2011 (BGBl. I σ. 1921).»
- 7 Κατά το άρθρο 2, σημείο 24, στοιχεία a και b, περίπτωση aa, της Zuverteilungsverordnung 2020 (κανονιστικής πράξεως κατανομής δικαιωμάτων 2020) –στο εξής: ZuV 2020– η σημαντική επέκταση της παραγωγικής ικανότητας ορίζεται ως ακολούθως:

«σημαντική αύξηση της αρχικής εγκατεστημένης παραγωγικής ικανότητας στοιχείου κατανομής που συγκεντρώνει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- a) επέρχονται μία ή περισσότερες αναγνωρίσιμες υλικές μεταβολές οι οποίες σχετίζονται με την τεχνική διάταξη και λειτουργία του στοιχείου κατανομής, εξαιρουμένης της απλής αντικαταστάσεως υπάρχουσας γραμμής παραγωγής και
- b) αύξηση
- aa) της δυνατότητας του στοιχείου κατανομής να λειτουργεί με παραγωγική ικανότητα τουλάχιστον 10 % υψηλότερη από την αρχική εγκατεστημένη παραγωγική ικανότητα πριν από τη μεταβολή». [σελ. 5 του πρωτοτύπου]
- 8 Στις 17 Ιουλίου 2013 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να μη διατυπώσει αντιρρήσεις κατά των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις (βλ. έγγραφο C(2013) 4422 τελικό).
- Στην εν λόγω απόφαση η Επιτροπή παραπέμπει στις «κατευθυντήριες γραμμές» της «για ορισμένα μέτρα κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου μετά το 2012» (ΕΕ 2012 C 158, σ. 4, όπως τροποποιήθηκε με το διορθωτικό της 21ης Μαρτίου 2013, ΕΕ 2013 C 82, σ. 9) –κατευθυντήριες γραμμές ΣΕΔΕ– και στους τύπους και τους ορισμούς που περιλαμβάνονται σε αυτές. Στο σημείο 39 της αποφάσεως, η Επιτροπή διαπιστώνει:
- «Στο πλαίσιο της γερμανικής νομοθεσίας, οι τύποι αυτοί χρησιμοποιούνται, κατ' αρχήν, για τον υπολογισμό του ανώτατου επιτρεπτού ποσού ενισχύσεως, ενώ τα στοιχεία των τύπων αντιστοιχούν στους ορισμούς που περιλαμβάνονται στο παράρτημα I των κατευθυντήριων γραμμών και στις τιμές που περιλαμβάνονται στο παράρτημα III και στο παράρτημα IV.»
- 9 2. Κατά την εκτίμηση του αιτούντος δικαστηρίου, αν εφαρμοζόταν μόνο το εθνικό δίκαιο θα έπρεπε να θεωρηθεί ότι υπάρχει επέκταση της παραγωγικής ικανότητας με συνέπεια η προσφεύγουσα να δικαιούται μεγαλύτερη ενίσχυση. Στον Οδηγό για τη διαδικασία κατανομής 2013-2020, μέρος 5, κεφάλαιο 7.1. – (στο εξής: Οδηγός για τη διαδικασία κατανομής) η καθής παρέσχε διευκρινίσεις σχετικά με την εφαρμογή των εθνικών κανόνων περί κατανομής, στους οποίους παραπέμπουν οι κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις, όσον αφορά τον καθορισμό της επεκτάσεως της παραγωγικής ικανότητας αναφέροντας ότι πρέπει
- «να υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της υλικής μεταβολής και της μεταβολής της παραγωγικής ικανότητας υπό την έννοια ότι η ίδια η υλική μεταβολή μπορεί να έχει (άμεση ή έμμεση) επίδραση επί της κατανεμόμενης παραγωγής ή της κατανεμόμενης χρήσεως. Ωστόσο, δεν είναι αναγκαίο να υφίσταται ποσοτική συνάφεια μεταξύ του μεγέθους της υλικής μεταβολής και του ύψους της μεταβολής της παραγωγικής ικανότητας» (διαθέσιμο στον διαδικτυακό τόπο <https://www.dehst.de>, σ. 80).
- 10 Τούτο επεξηγείται περαιτέρω από την καθής με ένα παράδειγμα, ότι δηλαδή ακόμη και μια αύξηση της τεχνικώς και νομικώς μέγιστης δυνατής παραγωγικής

ικανότητας κατά 5 % μπορεί σε συνδυασμό με την ταυτόχρονη αύξηση της χρήσεως της παραγωγικής ικανότητας να θεωρηθεί αρκετή για να δικαιολογήσει μια συνολική επέκταση της παραγωγικής ικανότητας κατά τουλάχιστον 10 % (βλ. Οδηγό για τη διαδικασία κατανομής, σ. 81). Ο Οδηγός για τη διαδικασία κατανομής αντικατοπτρίζει, κατά την εκτίμηση του αιτούντος δικαστηρίου, τη διοικητική πρακτική της καθής.

- 11 Κατά την κρίση του αιτούντος δικαστηρίου, πληρούνται οι κατά τα ανωτέρω κρίσιμες προϋποθέσεις της επεκτάσεως της παραγωγικής ικανότητας. Ειδικότερα, πρόκειται για υλική μεταβολή η οποία σχετίζεται με την τεχνική διάταξη και λειτουργία της εγκαταστάσεως [σελ. 6 του πρωτοτύπου] και η οποία προκύπτει από επένδυση υλικού κεφαλαίου. Η πραγματική παραγωγή των τριών εγκαταστάσεων αυξήθηκε κατά περισσότερο από 10 % σε σχέση με τις τιμές αναφοράς. Αυτό επιβεβαιώνεται και από τους ορκωτούς λογιστές της προσφεύγουσας. Το δικαστήριο αφού εξέτασε τους ισχυρισμούς που προέβαλε η προσφεύγουσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, κρίνει κατά τα λοιπά ότι η μεταβολή στην ηλεκτροδότηση είναι κατ' αρχήν ικανή να επιφέρει αυξημένη δυνατότητα μετατροπής και συνεπώς αύξηση του διαχωρισμού του πυριτίου. Κατά το αιτούν δικαστήριο, αν εφαρμοζόταν μόνο το εθνικό δίκαιο, δεν θα ήταν κρίσιμο αν η αύξηση της παραγωγής οφείλεται αιτιωδώς εξ ολοκλήρου στην τεχνική μεταβολή.
- 12 3. Από την απάντηση που θα δοθεί στα προδικαστικά ερωτήματα θα προκύψει αν το δίκαιο της Ένωσης οδηγεί σε διαφορετικό αποτέλεσμα.
 - α) Επί του πρώτου ερωτήματος:
- 13 Το γράμμα του ορισμού της επεκτάσεως της παραγωγικής ικανότητας στο παράρτημα I των κατευθυντήριων γραμμών ΣΕΔΕ διαφέρει από εκείνο της εθνικής ρύθμισης. Κατά τις κατευθυντήριες γραμμές ΣΕΔΕ απαιτείται η εγκατάσταση να μπορεί να λειτουργεί με παραγωγική ικανότητα τουλάχιστον 10 % υψηλότερη από την αρχική εγκατεστημένη παραγωγική ικανότητα της εγκαταστάσεως πριν από τη μεταβολή και τούτο να προκύπτει από επένδυση υλικού κεφαλαίου. Το αιτούν δικαστήριο ερμηνεύει τούτο υπό την έννοια ότι κρίσιμη είναι η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της επενδύσεως υλικού κεφαλαίου και της επεκτάσεως της τεχνικώς και νομικώς μέγιστης δυνατής παραγωγικής ικανότητας (υπό στοιχείο α' σκέλος). Μόνο στην περίπτωση αυτή η δυναμική αύξηση της παραγωγικής ικανότητας («μπορεί να λειτουργεί») αποτελεί πραγματική συνέπεια της επενδύσεως υλικού κεφαλαίου.
- 14 Αντιθέτως, μια σύμφωνη με το άρθρο 3, στοιχεία θ' και ιβ', της αποφάσεως 2011/278/ΕΕ της Επιτροπής, της 27ης Απριλίου 2011 (υπό στοιχείο β' σκέλος) ερμηνεία θα είχε ως συνέπεια να μην λαμβάνεται υπόψη η τεχνικώς και νομικώς μέγιστη δυνατή παραγωγική ικανότητα, αλλά η σύγκριση μεταξύ δύο μέσων όρων: (1) του μέσου όρου των δύο υψηλότερων όγκων μηνιαίας παραγωγής κατά την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2005 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2008 κατά το άρθρο 7, παράγραφος 3, στοιχείο α', της αποφάσεως 2011/278/ΕΕ και (2) του

μέσου όρου των δύο υψηλότερων μηνιαίων όγκων παραγωγής κατά το πρώτο εξάμηνο μετά από τις αλλαγές στη λειτουργία. Η δεύτερη τιμή μπορεί ωστόσο να αποτελεί απλώς συνέπεια μιας αυξημένης χρήσεως της παραγωγικής ικανότητας βάσει μιας επιχειρηματικής αποφάσεως, χωρίς να οφείλεται εξ ολοκλήρου στην τεχνική μεταβολή. Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι μια τέτοια ερμηνεία δεν είναι συμβατή με το γράμμα των κατευθυντήριων γραμμών ΣΕΔΕ. [σελ. 7 του πρωτοτύπου]

β) Επί του δεύτερου ερωτήματος:

- 15 Στην περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι οι ορισμοί της επεκτάσεως της παραγωγικής ικανότητας που περιλαμβάνονται στις κατευθυντήριες γραμμές ΣΕΔΕ και στην απόφαση 2011/278/ΕΕ συμπίπτουν, τίθεται επιπλέον το ερώτημα, εάν και σε ποιον βαθμό πρέπει να υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της τεχνικής μεταβολής και του αυξημένου μέσου όγκου παραγωγής. Αν θεωρηθεί ότι η τεχνική μεταβολή αποτελεί *εκ των ων ουκ άνευ* προϋπόθεση για την αυξημένη ποσότητα παραγωγής, ότι δηλ. δεν μπορεί να νοηθεί στη συγκεκριμένη μορφή ή ύψος χωρίς αυτήν, τότε το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη μόνον ότι η τεχνικώς και νομικώς μέγιστη δυνατή παραγωγική ικανότητα πρέπει να έχει αυξηθεί κατά 10 %. Μόνον τότε υφίσταται πραγματική αιτιώδης συνάφεια.
- 16 Αν, αντιθέτως, ληφθούν ως κριτήριο μόνον οι πραγματικοί μέσοι όροι, ανεξαρτήτως του εάν αυτοί προκύπτουν από την τεχνική μεταβολή ή από αυξημένη χρήση της παραγωγικής ικανότητας για άλλους λόγους, δεν διασφαλίζεται πλήρως αιτιώδης συνάφεια. Η τεχνική μεταβολή θα μπορούσε υπό συγκεκριμένες περιστάσεις να μη λαμβάνεται υπόψη, χωρίς να ελλείπει πλήρως η αυξημένη ποσότητα παραγωγής.

γ) Επί του τρίτου ερωτήματος:

- 17 Οι κατευθυντήριες γραμμές ΣΕΔΕ χρησιμοποιούν την έννοια της αρχικής εγκαταστημένης παραγωγικής ικανότητας στο παράρτημα I, χωρίς να περιλαμβάνουν όμως ορισμό της εν λόγω έννοιας. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η έννοια της εγκαταστημένης παραγωγικής ικανότητας στις κατευθυντήριες γραμμές ΣΕΔΕ πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 3, της αποφάσεως 2011/278/ΕΕ. Δεδομένου όμως ότι η επέκταση της παραγωγικής ικανότητας στις κατευθυντήριες οδηγίες ΣΕΔΕ ορίζεται αυτοτελώς και κατά παρέκκλιση από την απόφαση 2011/278/ΕΕ, τίθεται το ερώτημα αν η ερμηνεία αυτή είναι η ορθή.

δ) Επί του τέταρτου ερωτήματος:

- 18 Το εν λόγω ερώτημα αφορά την ισχύ και την έκταση της αποφάσεως που λαμβάνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο των διατάξεων για τις κρατικές ενισχύσεις στο στάδιο της προκαταρκτικής εξετάσεως. Αν η Επιτροπή διαπιστώσει με την απόφασή της σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 3, του κανονισμού 1999/659 ή του κανονισμού 2015/1589 –διαδικαστικού κανονισμού–

ότι τα στοιχεία του τύπου υπολογισμού εθνικού καθεστώτος ενισχύσεων αντιστοιχούν στους ορισμούς των συναφών κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις, τίθεται το ερώτημα αν αυτό αφορά και τις παραπομπές σε άλλες διατάξεις του εθνικού δικαίου που περιλαμβάνονται στο καθεστώς των ενισχύσεων [σελ. 8 του πρωτοτύπου]. Εν προκειμένω, ο συγκεκριμένος ορισμός της επεκτάσεως της παραγωγικής ικανότητας στο κοινοποιηθέν καθεστώς ενισχύσεων προκύπτει το πρώτον από την παραπομπή στις διατάξεις της εθνικής διαδικασίας κατανομής των δικαιωμάτων εκπομπών. Ο περιεχόμενος σε αυτές ορισμός αποκλίνει μάλιστα από τις κατευθυντήριες γραμμές ΣΕΔΕ της Επιτροπής, όπως αναφέρεται στο πρώτο ερώτημα. Οι συνέπειες των αποφάσεων της Επιτροπής σχετικά με κρατικές ενισχύσεις σε σχέση με τις διαπιστώσεις κατά το εθνικό δίκαιο δεν είναι για το αιτούν δικαστήριο σαφείς υπό το πρίσμα και της μέχρι τούδε νομολογίας του Δικαστηρίου.

- 19 Θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι (υπό στοιχείο α' σκέλος) η Επιτροπή κατά τη διαδικασία της προσωρινής εξετάσεως προβαίνει σε ενδελεχή εξέταση όλων των εθνικών διατάξεων που σχετίζονται με την εφαρμογή κοινοποιηθέντος καθεστώτος ενισχύσεων και ότι, με την απόφαση για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων, η απαγόρευση εφαρμογής που προβλέπει το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, αίρεται πλήρως έναντι του κράτους μέλους όσον αφορά την κοινοποιηθείσα ενίσχυση, ανεξάρτητα από το αν η Επιτροπή θεώρησε ορθώς ότι το εθνικό δίκαιο που εφαρμόζεται αντιστοιχεί πλήρως στους ορισμούς των συναφών κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις. Υπέρ αυτού θα μπορούσε, αφενός, να συνηγορεί η αρχή της ασφάλειας δικαίου. Αφετέρου, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 6, του διαδικαστικού κανονισμού, η ενίσχυση θεωρείται ότι έχει εγκριθεί μετά την παρέλευση προθεσμίας δύο μηνών, ακόμη και χωρίς απόφαση βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 3, του διαδικαστικού κανονισμού, αν η Επιτροπή δεν κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας. Τούτο αποδεικνύει ότι μια ενδεχομένως εσφαλμένη ή ελλιπής απόφαση της Επιτροπής δεν εμποδίζει τη θέση της ενισχύσεως σε εφαρμογή.
- 20 Σε κάθε περίπτωση, σε μία υπόθεση όπως αυτή περί της οποίας πρόκειται, το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι είναι εύλογο (υπό στοιχείο β' σκέλος) να ερμηνευτεί η διαπίστωση της Επιτροπής σχετικά με την αντιστοιχία μεταξύ των στοιχείων του εθνικού τύπου υπολογισμού και των ορισμών των κατευθυντηρίων γραμμών ΣΕΔΕ υπό την έννοια ότι το εθνικό καθεστώς πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα των κατευθυντηρίων γραμμών ΣΕΔΕ και να είναι σύμφωνη με αυτές κατά την πρακτική της εφαρμογής. Είναι αληθές ότι κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις δεν είναι, κατ' αρχήν, άμεσα δεσμευτικές για τα κράτη μέλη (πρβλ., απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Ιουλίου 2016 –C-526/14– EU:C:2016:570, σκέψη 44· βλ. επίσης έκτο ερώτημα). Άλλωστε, κατά πάγια νομολογία υπάρχει αυτοδέσμευση της Επιτροπής. Υπό το πρίσμα αυτό, πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή θεώρησε ότι το εθνικό καθεστώς αντιστοιχεί αντικειμενικά στις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις και ότι περιορίστηκε να μην διατυπώσει αντιρρήσεις μόνο ως προς το ζήτημα αυτό. Εφόσον υφίσταται περιθώριο ερμηνείας κατά την εφαρμογή του εθνικού καθεστώτος ενισχύσεων [σελ. 9 του

πρωτοτύπου] το κράτος μέλος θα έπρεπε συνεπώς να το λάβει υπόψη του κατά την θέση σε εφαρμογή του μέτρου της ενισχύσεως.

ε) Επί του πέμπτου ερωτήματος:

- 21 Εφόσον στην περίπτωση του υπό στοιχείο α' σκέλους του τέταρτου ερωτήματος θεωρηθεί ότι η απόφαση της Επιτροπής περί εγκρίσεως καλύπτει ρητά ή σιωπηρά και την παρέκκλιση από τις κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις, γεννάται το ερώτημα αν αυτό δεσμεύει και τα εθνικά δικαστήρια. Κατά τη νομολογία του Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακού Διοικητικού Δικαστηρίου, Γερμανία) [παραλειπόμενα] οι αποφάσεις που λαμβάνονται στο πλαίσιο της διαδικασίας προκαταρκτικής εξετάσεως δεν έχουν τέτοια δεσμευτική ισχύ.

στ) Επί του έκτου ερωτήματος:

- 22 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου (όπ.π.), οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις δεν είναι κατ' αρχήν δεσμευτικές για τα κράτη μέλη, αλλά περιορίζουν απλώς το περιθώριο εκτιμήσεως της Επιτροπής. Συμπληρωματικώς προς το τέταρτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι δεν προκύπτει με σαφήνεια εάν, σε περίπτωση όπως η κρινόμενη, η δεσμευτική ισχύς των κατευθυντήριων γραμμών ΣΕΔΕ έναντι του κράτους μέλους κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του κοινοποιηθέντος καθεστώτος ενισχύσεων απορρέει από τη ρητή παραπομπή στις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές στην οποία προβαίνει επανειλημμένως η Επιτροπή με την απόφασή της περί εγκρίσεως, καθιστώντας τες κατ' αυτόν τον τρόπο αντικείμενο της εν λόγω αποφάσεώς της.

ζ) Επί του έβδομου ερωτήματος:

- 23 Οι κατευθυντήριες γραμμές ΣΕΔΕ, στο σημείο 5, παραπέμπουν στη γενική αρχή κατά την οποία οι κρατικές ενισχύσεις πρέπει να περιορίζονται στο ελάχιστο αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού. Το άρθρο 10α, παράγραφος 6, της οδηγίας 2003/87/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/410, προβλέπει πλέον, σε σχέση με την αρχική εκδοχή, ότι τα κράτη μέλη πρέπει να θεσπίσουν χρηματοδοτικά μέτρα για την αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους εκπομπών CO₂. Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι η εν λόγω διάταξη δεν συνεπάγεται παρέκκλιση από τη γενική αρχή της αναγκαιότητας της ενισχύσεως.

[παραλειπόμενα]